

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

प्राधिकृत प्रकाशन

वर्ष ४, अंक ३४] गुरुवार ते बुधवार, सप्टेंबर २०-२६, २०१८/भाद्रपद २९-आश्विन ४, शके १९४० [पृष्ठे १३, किंमत : रुपये ११.००

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी प्रत्येक विभागाच्या पुरवणीला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग एक-अ—नागपूर विभागीय पुरवणी

(भाग चार-ब मध्ये प्रसिध्द करण्यात आलेले आहेत त्यांव्यतिरिक्त) केवळ नागपूर विभागाशी संबंधित असलेले महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या, ग्रामपंचायती, नगरपालिका बरो, जिल्हा नगरपालिका, प्राथमिक शिक्षण व स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम या अन्वये काढण्यात आलेले आदेश व अधिसूचना.

भाग १-अ (ना. वि. पु.) म. शा. रा., अ. क्र. १३०.

जिल्हाधिकारी, यांजकडून

नगर परिषद, मोवाड घनकचरा व्यवस्थापन व साफसफाई नियोजन उपविधी, २०१८

क्रमांक कक्ष-१२-एमयुएन-१-कावि-५५८-२०१८.—

घनकचरा व्यवस्थापनाबाबत मोवाड नगर परिषदेची उपविधी नसल्यामुळे मोवाड, नगर परिषदेस घनकचरा व्यवस्थापनाबाबत अनेक अडचणींना समोर जावे लागत आहे. करिता खालीलप्रमाणे मोवाड नगर परिषदेची घनकचरा व्यवस्थापन व साफसफाई (नियोजन) उपविधी, २०१८ तयार करण्यात आलेली आहे.—

नामाभियान, व्याप्ती व प्रारंभ.—

- ही उपविधी मोवाड नगरपरिषद घनकचरा व्यवस्थापन व साफसफाई (नियोजन) उपविधी, २०१८ या नावाने संबोधण्यात येतील.
- मोवाड नगर नगरपरिषद हद्दीतील सर्व क्षेत्रासाठी व मोवाड शहराबाहेरील परंतु नगरपरिषदेच्या ताब्यातील सर्व क्षेत्रासाठी लागू असतील.
- हे उपविधी शासकीय राजपत्रात प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

१. व्याख्या.—

(१) संदर्भात अथवा अर्थात काही प्रतिकूल नसल्यास या उपविधीत—

- “अधिनियम” म्हणजे महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५.
- “नगरपरिषद” म्हणजे मोवाड नगरपरिषद.
- “अध्यक्ष” म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ५१ अन्वये निवडून आलेले नगरपरिषदेचे अध्यक्ष.
- “उपाध्यक्ष” म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ५१ अ अन्वये निवडून आलेले नगरपरिषदेचे उपाध्यक्ष.
- “सार्वजनिक उपद्रव” म्हणजे या उपविधीच्या तरतुदीनुसार विहीत केलेल्या पद्धतीने जाणुनबुजून व अजाणता पालन न करण्याचे झालेले कोणतेही कृत्य.
- “प्रशासकीय आकार” म्हणजे या उपविधीच्या तरतुदीचे कोणत्याही व्यक्तीने पालन न केल्यामुळे त्याच्या निवारणार्थ नगरपरिषदेला कराव्या लागणा-या कामासाठी येणारा खर्च.

- (एफ) “मुख्य अधिकारी” म्हणजे या अधिनियमाच्या कलम ७५ च्या तरतुदीनुसार नगरपालिका क्षेत्रासाठी नेमण्यात आलेला आधिकारी किंवा नेमणूक केली असल्याचे समजण्यात आलेला इसम.
- (जी) “घनकचरा” या संज्ञेत धुळ, राख विटांचे तुकडे, चुना, काचेचे तुकडे, बागेतील किंवा तबेल्यातील केर कचरा व दुर्गंधीयुक्त पदार्थ किंवा मलजल नसलेला कोणत्याही प्रकारचा केर कचरा यांचा समावेश होतो. तसेच अधिनियमाच्या कलम २ (१४) मधील घाणीचाही समावेश असेल.
- (एच) “घनकचरा व्यवस्थापन” घनकचरा व्यवस्थापनामध्ये.—
- (१) कचरा निर्मितीच्या जवळच्या ठिकाणी त्यांची साठवणूक.
  - (२) कचरा संकलन, वर्गीकरण व त्यावरील प्रक्रिया.
  - (३) रस्ते सफाई.
  - (४) घनकच-याची विल्हेवाट यांचा समावेश होतो.
  - (५) नागरी घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ मधील विहित केलेल्या सर्व कर्तव्यांचा.
  - (६) महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मधील नमूद केलेल्या सर्व कर्तव्यांचा समावेश असेल.
- (आय) “ओला कचरा” अथवा “जैविक विघटन होऊ शकणारा कचरा” म्हणजे सूक्ष्म जीवांद्वारे ज्या पदार्थाचे विघटन होऊन सेंद्रिय खतांची निर्मिती होऊ शकते व यात फळे, भाजीपाला, पालापाचोळा, मांस, मासे यांच्या खाण्यात वापर करण्यासाठी उपयोगी भाग अलग केल्यावर अस्तित्वातुळे ओला झालेल्या कच-याचा यात समावेश असणार नाही.
- (जे) “पालापाचोळा” या शब्दात झाडांच्या छाटलेल्या फांद्या, सुकलेली पाने, गवत यांचा समावेश असेल.
- (के) “धोकादायक (Hazardous) कचरा” किंवा अपशिष्ट याचा अर्थ पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम, १९८६ (१९८६ चा २९) च्या कलम ६, ८ व २५ च्या तरतुदीनुसार केंद्र शासनाने केलेल्या धोकादायक अपशिष्ट (व्यवस्थापन व हाताळणी) नियम, १९८९ च्या नियम ३ (आय) मध्ये विहित केल्याप्रमाणे असेल व यात खालील घरगुती (धोकादायक) घनकच-याचा समावेश असेल. टॉर्चमध्ये वापरून झालेल्या बॅटरी, स्वयंपाकगृहात वापरली जाणारी रसायने, पावडरी वगैरे, मोटार गाड्यांचा बॅटरीज, ऑईल फिल्टर, वाहने सुस्थितीत ठेवण्यासाठी वापरलेले पदार्थ, रसायने विद्रावक पदार्थ व त्यांच्या साठवणुकीसाठी वापरलेली पात्रे, रासायनिक पदार्थांचा वापर असलेली प्रसाधने, जंतुनाशके, त्यांची रिकामी पात्रे, विजेचे दिवे, ट्युबलाईट वा तत्सम वस्तू औषधे (मुदतबाह्य), रंग, तेले, वंगणे, हिंग वा त्या वस्तु ठेवलेली रिकामी पात्रे, छायाचित्रे तयार करण्यासाठी वापरली जाणारी रसायने, फोम पॅकेजिंग, थर्मामीटर किंवा पारा वापरलेली अन्य उपकरणे.
- (एल) “जैविक घनकचरा” म्हणजे मनुष्यप्राण्यांचा/जनावरांचा/पक्षांच्या रोगाची चिकित्सा, औषधोपचार वा प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करताना वा या संबंधातील संशोधन/उत्पादन/चाचणीसाठी केलेल्या कार्यवाहीतून निर्माण झालेले/वापरलेले टाकाऊ पदार्थ.
- (एम) “सुका घन कचरा” म्हणजे जैविक विघटन होऊ शकणारा कचरा, पालापाचोळा, धोकादायक व जैविक कच-याव्यतिरिक्त घरातील/धंद्याच्या जागेतील/दुकानांच्या जागेतील कचरा मात्र यात राज्य शासनाने वापरासाठी प्रतिबंध केलेल्या व पुनर्निर्माणासाठी उपयोगी नसलेल्या प्लास्टिकचा समावेश असणार नाही.
- (एन) “पुनरुत्पादनासाठी उपयुक्त कचरा” म्हणजे ज्याचा वापर करून उपयोगी पदार्थ निर्माण करता येणे शक्य असते यात कागद, काच, धातू, राज्य शासनाने वापरासाठी प्रतिबंधन केलेले प्लास्टिक वगैरे गोष्टींचा समावेश होतो.
- (ओ) “डेब्रिज” म्हणजे दगड, माती, बांधकाम साहित्यातील पदार्थ.
- (पी) “घनकचरा व्यवस्थापन” म्हणजे घनकचरा गोळा करण्यापासून त्यांची अंतिम विल्हेवाट लावण्यापर्यंतची क्रिया व यात खालील बाबींचा समावेश असेल.
- (१) घनकचरा निर्मितीच्या जवळच्या ठिकाणी त्यांची साठवणूक.
  - (२) घनकचरा संकलन, वर्गीकरण व त्यावरील प्रक्रिया.
  - (३) रस्ते सफाई.
  - (४) घनकच-याची विल्हेवाट यांचा समावेश होतो.

(५) नागरी घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ मधील विहित केलेल्या सर्व कर्तव्यांचा समावेश होतो.

(६) या उपविधीत वापरण्यात आलेल्या ज्या शब्दांचा व शब्दसमुहांचा अर्थ खंड (१) मध्ये समाविष्ट नसेल त्याचा अर्थ अधिनियमात ते ज्या अर्थाने वापरण्यात आले असतील तो समजण्यात येईल.

२. उपविधी व अंमलबजावणी.—

(१) नगरपरिषदेच्या या हद्दीतील सर्व क्षेत्रासाठी व शहराबाहेरील परंतु नगरपरिषदेच्या ताब्यातील सर्व क्षेत्रासाठी ते लागू असतील.

(२) नगरपरिषदेतील त्या उपविधीच्या तरतुदी अंमलात आणण्याचे काम ज्या नगरपरिषदेच्या प्राधिका-याकडे सोपविण्यात आले आहेत ते पुढीलप्रमाणे आहे.—

(अ) अध्यक्ष/उपअध्यक्ष

(ब) मुख्य अधिकारी

(क) स्वच्छता निरीक्षक

(ड) स्वच्छता अभियंता

(इ) कर निरीक्षक

(३) वरिष्ठ अधिकारी उपविधीच्या कलम २ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे नागरी घनकचरा व्यवस्थापनाच्या अंमलबजावणीकरीता जबाबदार असतील.

(४) ही जबाबदारी पार पाडण्यासाठी संबंधित प्राधिका-यांनी घनकचरा व्यवस्थापनाची नियोजनबद्ध पद्धत विहित करणे आवश्यक आहे.

३. घनकचरा साठवण्यासाठी व विल्हेवाटीची पद्धत विहित करण्याचा नगरपरिषदेचा अधिकार—

(अ) ओला कचरा, पालापाचोळा, धोकादायक घनकचरा, जैविक घनकचरा, सुका घनकचरा, पुनरुत्पादनासाठी उपयुक्त घनकचरा, डेब्रिज अशा निरनिराळ्या प्रकारच्या घनकच-यांचा साठवणुकीची व त्यांच्या विल्हेवाटीची पद्धत नगरपरिषद आवश्यकतेनुसार तसेच क्षमतेप्रमाणे एकत्रीत किंवा वेगवेगळी विहित करील. या पद्धतींना योग्य ती प्रसिध्दी दिली जाईल.

(ब) नगरपरिषदेने उपविधीस मान्यता दिल्यानंतर सुका कच-याच्या पुनर्वापरासाठीची उपयुक्तता लक्षात घेऊन त्यांचे आणखी वर्गीकरण करून त्यानुसार त्यांच्या स्वतंत्र साठवणुकीचे व विल्हेवाटीच्या पद्धतीबाबत आदेश देण्यास नगरपरिषद सक्षम असेल.

४. घनकचरा साठविण्याची व विलगीकरण करण्याची सोय विल्हेवाट लावण्याबाबतची मालक व भोगवटदाराची जबाबदारी—

(१) नगरपरिषद हद्दीतील प्रत्येक जागेच्या मालकावर/भोगवटदारावर त्यांचे ताब्यातील/वापरातील (जागा वापरात असली किंवा नसली तरीही) जागेतील घनकच-याचे विहित करण्यात आलेल्या पद्धतीप्रमाणे वर्गीकरण करून साठवणूक करण्याचे व विल्हेवाट लावण्याचे बंधन असेल.

(२) नगरपरिषदेने कोणत्याही प्रकारचा घनकचरा घरोघरी जाऊन गोळा करण्याचे विहित केल्यास घरातील किंवा संस्थेतील कचरा नगरपालिकेचे कर्मचारी अथवा एजन्सीकडे विहित केलेल्या वेळी सुपूर्द करणे जागेच्या मालकावर/भोगवटदारावर बंधनकारक राहील.

(३) जमा घनकचरा, प्रत्येक मालक/भोगवटदारादानी, ओला व सुका कचरा यांच्यासाठी २ वेगवेगळ्या कचराकुंड्या ठेवेल व अशा कचराकुंड्यात घनकचरा वेगवेगळा करून टाकण्याची जबाबदारी संबंधित मालकावर राहील. एकत्रित घनकचरा सार्वजनिक जागेत टाकता येणार नाही. वर्गीकृत घनकचरा नगरपरिषदेला देण्याकरीता गृहसंकुलांना वेगवेगळ्या कुंड्याची व्यवस्था करणे बंधनकारक राहील.

(४) रस्ते, पदपथ, सार्वजनिक बागा, शाळांचे आवार, इ. सार्वजनिक जागेवर/गटार इ. मध्ये घनकचरा टाकता येणार नाही.

५. जैविक घनकच-याची विल्हेवाट—

(१) जैविक घनकचरा तयार होणा-या प्रत्येक संस्थेच्या भोगवटदार/पालक, मनुष्यप्राण्याच्या आरोग्यावर तसेच पर्यावरणावर कोणताही परिणाम होऊ न देता अशा घनकच-याची विल्हेवाट लावण्यास पूर्णतः जबाबदार आहे.

वरील (१) संस्था शब्दात रुग्णालये, नर्सिंग होम्स, औषधालये, दवाखाने, दंतवैद्यकीय दवाखाने, पशुवैद्यकीय दवाखाना, पॅथॉलॉजिकल प्रयोगशाळा, रक्तपेढ्या व अशाच वा इतर कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येणा-या संस्थांचा समावेश करणे.

(२) त्या घनकच-याची विल्हेवाट लावतांना (संरक्षण) अधिनियम, १९८६ व जैविक, घनकचरा (व्यवस्थापन व हाताळणी) नियम, १९९८ च्या तरतुदीचे पालन करणे, जागेचा भोगवटदार/मालक यांचे वर कायदेशीर बंधन आहे. जैविक कचरा नियमातील तरतुदी लागू होतील.

६. खाजगी बाजार व कत्तलखान्यात निर्माण होणारा घनकचरा-

(१) अधिनियमातील कलम २६७ च्या तरतुदी अन्वये खाजगी बाजार व खाजगी कत्तलखाने उघडण्यास नगरपरिषदेने दिलेल्या अटीनुसार अशा बाजारात/कत्तलखान्यात निर्माण होणा-या घनकच-याची विल्हेवाट लावण्याची जबाबदारी परवागीधारकावर आहे.

(२) अशा बाजारात /कत्तलखान्यात निर्माण होणा-या घनकच-याची विल्हेवाट लावण्यासाठी पुरेशी यंत्रणा निर्माण करण्याची जबाबदारी परवानगीधारकावर असेल व या यंत्रणेसंबंधीचा तपशील मागणी करतानाच त्याने नगरपरिषदेस पुरविणे आवश्यक आहे.

(३) वरीलप्रमाणे पुरविण्यात आलेल्या तपशिलानुसार यंत्रणा कार्यरत आहे किंवा नाही हे तपासण्याचा नगरपरिषदेचा अधिकार आहे.

(४) आवश्यकतेप्रमाणे नगरपरिषदेस या यंत्रणेबाबत कोणताही फेरफार सुचविता येईल व त्याप्रमाणे यंत्रणा सिध्द ठेवण्याची जबाबदारी परवानगीधारकावर असेल. घनकचरा उचलण्याचे कामातील त्रुटी परवानगीधारकांच्या निदर्शनास आणून दिल्यावर नगरपरिषदेच्या सूचनेप्रमाणे यंत्रणेत आणखी वाढ करणे आवश्यक असल्यास ४८ तासांत तशी सुधारणा करण्याचे परवानगीधारकावर बंधनकारक आहे.

७. उद्योगधंद्यापासून निर्माण होणारा घनकचरा-

(१) उद्योगधंद्यापासून निर्माण होणारा व धोकादायक नसलेला घनकचरा नगरपरिषदेने ठरवून दिलेल्या जागी स्वखर्चाने वाहतुक करून विहित पध्दतीने जमा करण्याची जबाबदारी उद्योजकांची आहे.

(२) उद्योगधंद्यापासून निर्माण होणारा घनकचरा गोळा करणे, साठविणे व त्याची विल्हेवाट लावण्याची जबाबदारी पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम, १९८६ खाली करण्यात आलेल्या घनकचरा (व्यवस्थापन व हाताळणी) नियम, १९८९ च्या तरतुदीप्रमाणे उद्योगधंद्याच्या जागेचा मालक/भोगवटदाराची आहे.

८. मोठ्या प्रमाणात घनकचरा निर्माण होणा-या संस्था, शाळा/महाविद्यालये/हॉटेल्स/गोठे/तबेले यांचेकडील घनकच-याची विल्हेवाट-कोणत्याही संस्था/हॉटेल्स/वर्कशॉप/गोठे/तबेले/वसतिगृह/संकलन केंद्र व त्याचे अंतर्गत येणारे ट्रॉलर्स इ. ज्याठिकाणी मोठ्या प्रमाणावर घनकचरा निर्माण होतो त्या जागेत भोगवटारवर/मालकांवर असा निर्माण झालेला घनकचरा नगरपरिषदेने ठरवून दिलेल्या जागी स्वखर्चाने वाहतुक करून विहित पध्दतीने जमा करून त्याची विल्हेवाट लावण्याची जबाबदारी आहे. नगरपरिषदेने निर्माण केलेल्या/देऊ केलेल्या सेवासुविधांकरीता खालील प्रमाणे सेवाशुल्क नगरपरिषदेस भरणे आवश्यक राहिल व सेवाशुल्कात कालमानापरत्वे वाढ करण्यास नगरपरिषद सक्षम आहे:-

लॉजिंग, बोर्डिंग, हॉटेल्स, रिसोर्ट्स, सभागृह	..	रुपये १५० प्रति महिना
रेस्टॉरेन्ट्स	..	रुपये ५० प्रति महिना
स्टॉल्स/दुकान गाळे	..	रुपये २० प्रति महिना
फेरीवाले	..	रुपये १५ प्रति महिना
डेब्रिज (दगड, माती)	..	रुपये ७०० प्रति ट्रॅक्टर ट्रिप
		रुपये १००० प्रति ट्रॅक्टर ट्रिप
मांस (मटन विक्रेते)	..	रुपये २५ प्रति महिना

९. मलमुत्र विसर्जन, थुंकीद्वारे तसेच घनकचरा टाकून सार्वजनिक ठिकाणची जागा दूषित न करणे-

(१) प्रसाधन गृहाशिवाय इतर कोणत्याही जागा/रस्त्यावर मलमूत्र विसर्जन करता येणार नाही.

(२) सार्वजनिक जागा, रस्ते यांचा वापर करणा-या वाहनानातून प्रवास करणा-या तसेच इतर कोणत्याही व्यक्तींना, थुंकीद्वारे तसेच घनकचरा, केरकचरा, कागद, प्लास्टिक, पाण्याच्या बादल्या, रस्ते/सार्वजनिक जागा/पदपथावर नेमून देण्यात आलेल्या कचराकुंड्या व्यतिरिक्त, तसेच टोपल्या, स्थिर थुंकादाण्याव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी टाकून थुंकाऊन सार्वजनिक जागा दूषित करता येणार नाही.

(३) ज्या व्यक्तीच्या ताब्यातील चतुष्पाद प्राणी, जनावरे आहेत त्या व्यक्तींनी चतुष्पाद प्राणी, जनावरे यांच्याकडून सार्वजनिक जागेच्या ठिकाणी/रस्त्यांवर पदपथांवर मलमुत्र विसर्जन होऊ नये यासाठी योग्य ती काळजी घ्यावी.

(४) ज्या व्यक्तीच्या ताब्यातील चतुष्पाद प्राणी, जनावरांचा उपयोग व्यावसायिक कामासाठी केला जातो. त्या व्यक्तींनी त्यांच्या ताब्यातील चतुष्पाद प्राणी, जनावरे यांच्याकडून सार्वजनिक जागेच्या ठिकाणी, रस्त्यांवर, पदपथांवर मलमूत्र विसर्जन होऊ नये यासाठी प्राण्यांच्या मलमूत्र विसर्जनाच्या विशिष्ट जागेवर सुरक्षित पिशव्या लावणे बंधनकारक आहे.

(५) परवानाधारक असणारे व नसणारे असे फेरीवाले/भाजी व फळ विक्रेते / मत्स्य विक्रेते / चर्मोद्योगी /रसवंती गृह व इतर लहान विक्रेते इत्यादींनी त्यांच्या स्वतःच्या कचरादाण्या ठेवाव्यात नंतर त्या विहित घंटागाड्यांमध्ये रिकाम्या करणे बंधनकारक आहे.

१०. भूखंडावर बांधकाम करताना कचराकुंड्यासाठी राखीव जागा ठेवणे बंधनकारक.—

(१) नगरपरिषद हद्दीतील ५०० चौ.मी. व त्यापेक्षा अधिक क्षेत्रफळाच्या भूखंडावर बांधकाम करतांना योग्य आकाराच्या क्षेत्रफळाची जागा कचरा साठवणुकीसाठी त्या भूखंडाचे क्षेत्रात राखीव ठेवण्याची मालकाची / विकासकाची जबाबदारी आहे.

(२) जागेचे भोगवटदार हे राखीव जागेत नगरपरिषदेने विहित केलेल्या संकल्पनेनुसार सुचविलेल्या, तयार केलेल्या किंवा पुरविलेल्या कचराकुंड्या वापरण्यासाठी जबाबदार आहेत.

(३) या जागेचा दुस-या कोणत्याही कामासाठी उपयोग झाल्यास अन्य कोणत्याही अधिनियमाच्या /नियमांचा उपद्रव समजला जाईल.

११. बांधकाम करतेवेळी मालक/भोगवटादाराची जबाबदारी.—

(१) मालक/भोगवटादारांस कोणत्याही प्रकारचे साहित्य सार्वजनिक जागी/रस्त्यावर नगरपरिषदेच्या परवानगीशिवाय ठेवता येणार नाही किंवा परवानगी व्यतिरिक्त रस्त्याच्या/सार्वजनिक जागेचा वापर रेंती व सिमेंट कालविणे, सिमेंट, विटा, खडी, लोखंडी सळ्या इ. बांधकाम साहित्याच्या साठवणुकीसाठी करता येणार नाही.

(२) डेब्रिजचे ढिग तसेच वाळू रस्त्यालगत, सार्वजनिक ठिकाणी गटारा कडेस ठेवता येणार नाही.

(३) डेब्रिजचे साठवणूक करणे व योग्य विल्हेवाट लावण्याची जबाबदारी मालक/ भोगवटादाराची आहे. बांधकाम उपविधी व देण्यात येणा-या बांधकाम परवानगीतील तरतुदी अन्वये मालक/भोगवटादार यांना बांधकामासाठी निश्चित करून देण्यात आलेल्या सीमारेषेच्या आतच डेब्रिजची व्यवस्था करणे बंधनकारक आहे.

१२. मोठ्या प्रमाणावर गर्दी होणा-या ठिकाणी फिरती शौचालये व कचराकुंड्यांची आवश्यकता.—

(१) सार्वजनिक मेळावे, सभा, अधिवेशने, यात्रा इ. ज्या प्रसंगी मोठ्या प्रमाणावर गर्दी होण्याची शक्यता आहे. त्या ठिकाणी जमीन मालकांनी/भोगवटादारांनी त्या समारंभाच्या/प्रसंगाच्या संयोजकाने फिरत्या शौचालयाची व कचराकुंड्यांची सुविधा उपलब्ध करणे बंधनकारक आहे.

(२) अशा मेळाव्यासाठी जमणा-या गर्दीच्या प्रमाणाचा अनुभव लक्षात घेऊन ही सुविधा खालीलप्रमाणात उपलब्ध करून घेणे बंधनकारक आहे.—

स्वच्छता गृहे (१००० व्यक्तीसाठी)

(१)

पुरुष ३

स्त्रिया ३

अपंग १

कचराकुंड्या (१००० व्यक्तीसाठी)

(२)

२ व्यक्तीसाठी ०.३० घनमीटर +१ घनमीटर

(३) घाणपाण्याचे निःसारण (अ) निवासी जागेच्या मालकाने त्यांच्या जागेत निर्माण होणारे सांडपाणी सेप्टिक टँकचे आऊटलेटचे पाणी याची विल्हेवाट त्यांचेच जागेत (त्या क्षमतेचा) शोष खड्डा तयार करून लावणे.

(ब) व्यापारी संस्था, निवासी संकुल व हॉटेल चे सांडपाणी/सेप्टिक टँकचे आऊटलेटचे पाणी सांडपाणी प्रक्रिया सयंत्राद्वारे विल्हेवाट लावून पुनर्वापर करणे बंधनकारक राहिल.

१३. प्लास्टिकबाबत निर्बंध.—

(१) पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा २९) च्या तरतुदीनुसार केलेल्या पर्यावरण (संरक्षण) नियम ४ च्या अधिकारात व अपशिष्ट प्लास्टिक नियम, २०१६ मध्ये नमूद असलेल्या व राज्य शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या निर्देशानुसार किमान विहित जाडी असलेले नवी प्लास्टिक व पुनर्चक्रित प्लास्टिकच्या पिशव्यांचे उत्पादन विक्री, आयात व पुरवठ्यावर बंदी घातलेल्या प्लास्टिकच्या कोणत्याही प्रकारच्या कच-यात समावेश करता येणार नाही.

(२) वरील १ मधील निर्देशान्वये तसेच या उपविधी अन्वये प्लास्टिकच्या पिशव्यांतून विकता येणार नाही.

(३) वरील १ मधील निर्देशान्वये तसेच या उपविधी अन्वये कोणत्याही वस्तू प्लास्टिकच्या पिशव्यांतून विकता येणार नाही.

(४) वरील १ मधील निर्देशान्वये तसेच या उपविधी अन्वये प्लास्टिकच्या कच-यात समावेश करता येणार नाही.

(५) अपशिष्ट प्लास्टिक नियम, २०१६ अन्वये विक्रेते यांना मान्यताप्राप्त प्लास्टिक पिशवीतून वस्तुंची विक्री करावयाची असेल तर त्यापोटी दरमहा ४०००/- रुपये नगरपालिकेकडे भरणे बंधनकारक राहिल.

१४. इतर प्रतिबंध—

(१) उपविधीप्रमाणे गोळा करण्यात आलेला घनकचरा गाडीवर नेऊन देताना व वाहतूक करतांना त्याचा कोणताही भाग रस्त्यावर मातीत वा दुस-या कोणत्याही जागेत पडता कामा नये. असा घनकचरा सांडवता येणार नाही.

(२) गोळा करण्यात आलेला कचरा मालक/भोगवटादार/कचरा वाहतूक करणारा कंत्राटदार व इतर कोणाही व्यक्तीने जाळता काम नये.

(३) घनकच-यामधून पुनर्वापरासाठी योग्य असणा-या वस्तू या बाबतीत नगरपरिषदेने प्राधिकृत केलेली संस्था, व्यक्ती संकलित व वेगळ्या करून त्यांचा स्वतःसाठी विनियोग करू शकेल, मात्र सुक्या कच-यामधून अशा वस्तू शोधण्यासाठी कचराकुंडीतील मोकळ्या जागेवर बाहेर काढता येणार नाही.

(४) कोणत्याही जागेच्या मालकाने/भोगवटादाराने अधिनियम कलम २०४ च्या तरतुदीन्वये लेखी परवानगीशिवाय त्यांच्या खाजगी नालीतून पावसाचे पाणी वाहून नेणा-या किंवा घान पाण्याच्या निःसारणासाठी तरतूद केलेल्या योग्य नालीत सांडपाणी सोडता येणार नाही.

(५) व्यापारी सुविधांचा नियमित तपासणी करण्याचे बंधन.— नगर पंचायत हद्दीतील सर्व रेस्टोरेण्ट्स, लॉजिंग, बोर्डिंग खाद्यगृह यांची आरोग्याच्या दृष्टीने तपासणी आरोग्य निरीक्षक करतील व तपासणी अहवाल मुख्याधिकारी यांना सादर करतील.

(६) सार्वजनिक उपद्रव :— (१) सार्वजनिक आरोग्याच्या परिरक्षणासाठी अधिनियम तया खालील नियम तसेच इतर कोणतेही नियम व या उपविधीतील तरतुदींचे तंतोतंत पालन करणे ही प्रत्येक संबंधित व्यक्तीची विधीवत जबाबदारी आहे. असे असूनही जाणता व अजानता त्या तरतुदींचे पालन न झाल्यास त्याचा सार्वजनिक आरोग्यावर होणारा परिणाम विचारात घेता ती बाब सार्वजनिक उपद्रव या सदरात मोडेल.

(२) वरील उपविधीतील मुद्दे क्रमांक ५ ते १५ तसेच इतर कोणत्याही अधिनियम, नियम या व्यतिरिक्त होणारे उपद्रवही सार्वजनिक उपद्रवात मोडतील.

(३) कोणत्याही सार्वजनिक जागेचा घनकचरा, मलमुत्र विसर्जन तसेच वरील उपविधीतील मुद्द्या क्र. ५ ते १५ मधील बंधनकारक असणा-या सर्व बाबी केलेल्या किंवा ठेवलेल्या आढळून आल्यास तद्विरुद्ध सिध्द करण्यात येईपर्यंत त्या अशा जागेवर जागेच्या भोगवटादाराने/मालकाने ठेवले असल्याचे समजण्यात येईल.

(४) व्यक्ती अज्ञान असल्यास सोबतची सज्ञान व्यक्ती वा तिही व्यक्ती अज्ञान असल्यास तरतुदींचे उल्लंघन करणा-या व्यक्तीचा पालक अशा कायदेशीर कार्यवाहीस पात्र राहील.

(५) वरील उपविधीतील मुद्द्या क्र. ५ ते १५ चे उल्लंघन करताना कोणतीही व्यक्ती आढळल्यास नगरपालिका अधिनियमातील तरतुदीतील कलम २२९ तसेच मुंबई पोलीस अधिनियमातील तरतुदीच्या कलमे ११५, ११६ व ११७ च्या अधीन राहून तसेच या उपविधीनुसार कायदेशीर कार्यवाही व दंड वसुलीस पात्र राहील. या तरतुदीच्या अधीन राहून नगरपरिषदेस अधिकार असणा-या बाबीमध्ये तडजोड शुल्काची वसुली केली जाईल.

(६) वरील (५) मधील दंडात्मक कार्यवाही शिवाय नगरपरिषदेला सार्वजनिक उपद्रव झाल्यानंतर कराव्या लागणा-या सफाईसाठी व अन्य उपाययोजनेसाठी येणारा खर्च हा संबंधितांकडून प्रशासकीय आकार म्हणून परिशिष्ट “अ” मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे वसूल करण्यात येईल.

परिशिष्ट- “अ”

तपशील	उपविधीतील नियम	किमान आकार	कमाल आकार	देण्यात येणारी संधी	न.प. ने निश्चित करावयाचे दर
(१)	(२)	(३)	(४) रुपये	(५) रुपये	(६) रुपये
घनकच-याचे विहित पध्दतीप्रमाणे वर्गीकरण, साठवणूक, विल्हेवाट न करणे.	४ (१)	१००	१०००	दोनवेळा	५००
नगर परिषद कर्मचारी/ठेकेदार यांच्याकडे विहित वेळेत कचरा सुपूर्द न करणे.	४ (२)	५००	१०००	दोनवेळा	१०००
कचरा एकत्रित टाकणे किंवा सार्वजनिक ठिकाणी कचरा टाकणे.	४ (३)	५००	५०००	एकवेळा	१०००
घनकचरा गटारात / व्हाळीत टाकणे (सांडपाणी व्यवस्थेत टाकणे).	४ (४)	५०	५००	एकवेळा	५००
जैविक घनकचरा विल्हेवाटीबाबत भंग	५ (१, २)	५०००	१,००,०००	शुन्य वेळ	५०००

परिशिष्ट- “अ”—चालू

(१)	(२)	(३)	(४) रुपये	(५) रुपये	(६) रुपये
खाजगी बाजार व कत्तलखान्यातील निर्माण होणा-या विल्हेवाटीबाबतचा भंग	६ (१,२,४)	५०००	१,००,०००	शुन्य वेळ	५०००
मोठ्या प्रमाणावर घनकचरा निर्माण करणा-या संस्थांकडून					
विल्हेवाटीबाबतचा झालेला भंग.	८	५०००	१,००,०००	शुन्य वेळ	५०००
मलमूत्र विसर्जन व थुंकीद्वारे घनकचरा टाकून सार्वजनिक ठिकाणाची	९ (१, २)	५०	५००	एक वेळ	५००
जागा दूषित करणे.					
चतुष्पाद प्राणी, जनावरे यांच्यापासून उपद्रव झाल्यास.	९ (३)	१००	१०००	दोन वेळा	१०००
व्यावसायीकरित्या वापर होणा-या चतुष्पाद प्राणी/जनावरे यांच्यापासून	९ (४)	५००	५०००	एक वेळ	१०००
उपद्रव झाल्यास फेरीवाले, भाजी, फळ विक्रेते यांनी स्वतःच्या					
कचरादाण्या न ठेवल्यास.	९ (५)	५००	१०००	एक वेळ	५००
गृहसंकुलाच्या जागेतील भोगवटदारांनी कचराकुंड्या वापराबाबत	१० (२)	५००	१००००	शुन्य वेळ	५०००
केलेला भंग					
कचराकुंड्यासाठी राखीव जागेचा					
भोगवटदाराने इतर कारणासाठी उपयोग केल्यास	१० (३)	५०००	१,००,०००	शुन्य वेळ	५०००
सार्वजनिक रस्ते, गटारे यामध्ये डेब्रिजचे ढीग टाकल्यास.	११ (२,३)	५००	१००००	शुन्य वेळ	५०००
डेब्रिजच्या साठवणूक, विल्हेवाट याबाबतचा भंग केल्यास.	११ (५)	५००	१००००	शुन्य वेळ	५०००
मोठ्या प्रमाणावर गर्दी होणा-या ठिकाणी फिरती शौचालय व					
कचराकुंड्या यांच्या आवश्यकतेनुसार उपविधीप्रमाणे उपलब्धता नसणे	१२ (१, २)	५०००	१००००	शुन्य वेळ	५०००
बंदी असणा-या प्लास्टिक पिशव्यांचे उत्पादन	१३ (१)	५०००	१००००	शुन्य वेळ	५०००
बंदी असणा-या प्लास्टिक पिशव्यांचे आयात, पुरवठा व विक्री	१३ (२)	५०००	१००००	शुन्य वेळ	५०००
बंदी असणा-या प्लास्टिक पिशव्यांतून वस्तु विकल्यास.	१३ (३)	५०	५००	एक वेळ	५००
बंदी असणा-या प्लास्टिक पिशव्यांचा कच-यात समावेश केल्यास.	१३ (४)	१०	१०००	दोन वेळा	१०००
खाजगी वाहतूक करतांना घनकचरा सांडणे.	१४ (१)	५००	१००००	एक वेळ	५००
घनकचरा जाळणे	१४ (२)	५००	१००००	शुन्य वेळ	५००
घनकच-याच्या पुनर्वापराबाबतचा भंग	१४ (३)	५०	५००	एक वेळ	५००
घाणपाणी निःसारणाच्या तरतुदीचा भंग केल्यास.	१४ (४)	५००	१००००	शुन्य वेळ	५०००

वरील शासकीय आकारामध्ये संधी देताना प्रथम किमान प्रशासकीय आकार वसूल करून लेखी सक्त सूचना दिली जाईल व संधी दिल्यानंतरही भंग पुढे तसाच चालू राहिल्यास कमाल प्रशासकीय आकार वसूल केला जाईल. अधिनियमाच्या कलम १२२ अन्वये वरील प्रशासकीय आकाराच्या रकमेत कालमानपरत्वे बदल करण्यास मोवाड नगर परिषद सक्षम आहे.

(७) प्रशासकीय आकाराची वसुली मौदा नगर पंचायत अधिकार प्रदान करील ते प्राधिकारी / खाजगी ठेकेदार सार्वजनिक उपद्रव करणा-या व्यक्तिंकडून जागेवरच प्रशासकीय आकार वसूल करण्यास सक्षम असतील मात्र त्याकरीता नगर परिषदेच्या प्राधिकृत छापील नमुन्यात आकार कशामुळे वसूल केला जातो. त्या कारणासह वसूल केलेल्या प्रशासकीय आकाराची पावती प्राधिकृत अधिका-याकडून खाजगी ठेकेदारकडून दिली जाईल.

(८) रक्कम वसुली करण्याची पध्दत-वरील (६) मधील तरतुदीच्या अधीन राहून परिशिष्ट “अ”, “ब” प्रमाणे जागेवरच प्रशासकीय आकार वसूल करता न आल्यास अधिनियमातील कलमे १४९, १५०, १५२, १५५ व १५६ नुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

परिशिष्ट- “ब”

वसूल करावयाचा प्रशासकीय आकार

किमान आकार (१)	कमाल आकार (२)	देण्यात येणारी संधी (३)	उपविधीतील नियम (४)	न.प. ने निश्चित केलेले दर (५)	तपशील (६)
रुपये	रुपये			रुपये	
१००	१०००	दोन वेळा	४ (१)	५००	घनकच-याचे विहित पध्दतीने वर्गीकरणे, साठवणूक विल्हेवाट न करणे.
			९ (३)	१०००	चतुष्पाद प्राणी, जनावरे यांच्यापासून उपद्रव झाल्यास.
५००	१०००	दोन वेळा	४ (२)	१०००	नगर परिषद कर्मचारी/ठेकेदार यांच्याकडे विहित वेळेत कचरा सुपूर्द न करणे.
५००	१०००	एक वेळा	९ (५)	५००	फेरीवाले, भाजी-फळे विक्रेते यांनी स्वतःच्या कचरादाण्या न ठेवल्यास.
५००	५०००	एक वेळा	४ (३)	१०००	कचरा एकत्रित टाकणे किंवा कचरा सार्वजनिक ठिकाणी टाकणे.
५००	५०००	एक वेळा	९ (४)	१०००	व्यवसायिकरित्या वापर होणारा चतुष्पाद प्राणी (जनावरे यांच्यापासून उपद्रव झाल्यास)
५०	५००	एक वेळा	४ (४)	५००	घनकचरा गटारात/व्हाळीत टाकणे (सांडपाणी व्यवस्थेत टाकणे)
५०	५००	एक वेळा	९ (१,२)	५००	मलमूत्र विसर्जन व शुंकीद्वारे घनकचरा टाकून सार्वजनिक ठिकाणची जागा दुषित करणे.
५०	५००	एक वेळा	१४ (३)	५००	घनकच-याच्या पुनर्वापराबाबतचा भंग करणे
			५ (१, २)		जैविक घनकचरा विल्हेवाटीबाबत भंग
			६ (१, २, ४)		खाजगी बाजार व कत्तलखान्यातील निर्माण होणा-या विल्हेवाटीबाबत भंग
			७ (१, २)		उद्योगधंद्यापासून निर्माण होणा-या घनकच-याच्या विल्हेवाटीबाबत भंग
५०००	१,००,०००	शुन्य वेळा	८	५०००	मोठ्या प्रमाणात घनकचरा निर्माण करणा-या संस्थांकडून विल्हेवाटीबाबतचा झालेला भंग.
			१० (१)		भूखंडावर बांधकाम करणारे मालक/भोगवटादार यांनी कचरा साठवणुकीसाठी राखीव क्षेत्रे न ठेवणे.
			१० (३)		कचराकुंड्यांसाठी राखीव जागेचा भोगवटादारांनी इतर कारणासाठी उपयोग केल्यास
			१० (२)		गृहसंकुलाच्या जागेतील भोगवटादारांनी कचराकुंड्या वापराबाबत केलेला भंग.
			११ (१)	५०००	मालक भोगवटादारांनी बांधकाम साहित्य सार्वजनिक जागा/रस्त्यावर ठेवून केलेला भंग.
५००	१००००	शुन्य वेळा	११ (२,३)	१०००	सार्वजनिक रस्ते, गटारे यामध्ये डेब्रिजचे ढिग टाकल्यास
			११ (३)		डेब्रिजच्या साठवणूक, विल्हेवाट याबाबतचा भंग केल्यास
५०००	१,००,०००	शुन्य वेळा	१२ (१,२)	५०००	मोठ्या प्रमाणावर गर्दी होणा-या ठिकाणी फिरती शौचालये व कचराकुंड्या यांच्या आवश्यकतेनुसार उपविधीप्रमाणे उपलब्धता नसणे.
५०००	१००००	शुन्य वेळा	१३ (१)	५०००	प्लास्टिक पिशव्यांचे उत्पादन
५००	१००००	एक वेळा	१४ (१)	५००	खाजगी वाहतूक करतांना घनकचरा सांडणे
५००	१००००	शुन्य वेळा	१४ (२)	५००	घनकचरा जाळणे
५००	१००००	शुन्य वेळा	१४ (४)	५०००	घाणपाणी निःसारणाच्या तरतुदीचा भंग केल्यास
५०००	१,००,०००	शुन्य वेळा	१३ (२)	५०००	प्लास्टिक पिशव्यांचे आयात, पुरवठा व विक्री
५०	५००	एक वेळा	१३ (३)	५००	प्लास्टिक पिशव्यातून वस्तू विकल्यास
१०	१०००	दोन वेळा	१३ (४)	१०००	प्लास्टिक पिशव्यांचे कच-यात समावेश केल्यास.

नागपूर :
दिनांक ११ सप्टेंबर २०१८.

अश्विन मुद्गल,
जिल्हाधिकारी, नागपूर.

भाग १-अ (ना. वि. पु.) म. शा. रा., अ. क्र. १३१.

अध्यक्ष, नगर परिषद, यांजकडून

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे कलम ३७ (१) मंजूर विकास योजना वर्धामध्ये किरकोळ फेरबदल.

क्रमांक २०९६-नपव-न.र.-२०१८.—

वर्धा शहराचा सुधारित विकास आराखडा शासन अधिसूचना टिपीएस-२६०१-१३८०-सीआर ६०(डी) २००२-युडी-९, दिनांक ९ जानेवारी २००४ अन्वये प्रसिध्द करून मंजुरी प्राप्त झालेली आहे. व सदर विकास योजना दिनांक २४ जानेवारी, २००४ पासून अंमलात आलेली आहे.

मौजा नालवाडी आदिवासी कॉलनी स. न. ०५३, आराजी १५.०३ हे. आर शासकीय जमिनी वरील भूधारकांचे अतिक्रमण नियमानुकूल करणे संबंधी प्रकरणी १८.०० मी. रुंदीचा रस्ता रद्द करणे (सोबत नकाशा दाखविल्याप्रमाणे) आवश्यक आहे. त्यानुसार शहर विकास योजनेतील रस्ता रद्द करणे त्यानुसार महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे कलम ३७ (१) अन्वये किरकोळ फेरबदल करण्यास सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ११, दिनांक ११ जून, २०१८ अन्वये मंजुरी प्राप्त झालेली आहे. किरकोळ फेरबदल दर्शविणारा विकास योजनेचा नकाशा नगर परिषदेच्या नोटीस बोर्डवर नागरिकांच्या माहितीसाठी कार्यालयीन वेळेत पाहण्याकरिता प्रसिध्द करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे पोट-कलम ३७ (१) अन्वये करावयाच्या उपरोक्त किरकोळ फेरबदलाबाबत सूचना व हरकती सदरची नोटीस **शासन राजपत्रामध्ये** प्रसिध्द झाल्याच्या तारखेपासून ३० दिवसांचे आत लेखी स्वरूपात मागविण्यात येत आहे.

प्राप्त सूचना व आक्षेपाचा उपरोक्त किरकोळ फेरबदल शासनाचे मंजुरी करिता सादर करण्यापूर्वी विचार करण्यात येईल.

वर्धा :

दिनांक ६ सप्टेंबर २०१८.

अतुल तराळे,

अध्यक्ष,
नगर परिषद, वर्धा.

भाग १-अ (ना. वि. पु.) म. शा. रा., अ. क्र. १३२.

BY PRESIDENT, MUNICIPAL COUNCIL

Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966, Under Section 37 (1)

No. 2096-NPW-NR-2018.—

Wardha City reformed Development Plan has been sanctioned and published as per the Government Notification TPS-2601-1380-CR. 60 (D)-2002-UD-9, dated 9th January 2004. This will be implemented from 24th January 2004.

To Regularise, as per the Rule, the encroaching on the Government Land of Mauje Nalwadi Adivasi Colony S. No. 053, 15.3 HA., The Road Measuring 18.00 Meter must be cancelled. (As shown in the Map). The cancelation of the Road has been done as per Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966/ Sub-Rule-37 (1), in the General Meeting dated 11th June 2018 Resolution No. 11. The Changed Development Plan has been displayed for the citizens on the Notice Board.

As per the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, under section 37 (1) the objections on the changed plan can be submitted in writing within 30 days from its publication in the *Government Gazette* Suggestion and Objection will be considered before final submission.

Wardha :
Dated the 6th September 2018.

ATUL TARALE,
President,
Municipal Council,
Wardha.

पुढील अधिसूचना असाधारण राजपत्र म्हणून त्यांच्यापुढे दर्शविलेल्या दिनांकांना प्रसिद्ध झालेल्या आहेत.

५५

सोमवार, सप्टेंबर ३, २०१८/भाद्रपद १२, शके १९४०

भाग १-अ (असा.) (ना. वि. पु.) म. शा. रा., अ. क्र. १९२.

नगर विकास विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१८.

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६.

क्रमांक टिपीएस-२७१८-४५८-प्र.क्र.१८७-नवि-९-२०१८.—

ज्याअर्थी, देसाईगंज शहराची (सुधारित) विकास योजना, महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ (१९६६ चा महा. ३७ वा) (यापुढे “उक्त अधिनियम” असे संबोधले आहे) चे कलम ३१(१) अन्वये शासन अधिसूचना क्र. टिपीएस-२५००-२३७८-प्र.क्र.७२-२००१-नवि-९, दिनांक ०८-०३-२००२ अन्वये भागशः मंजूर झाली असून ती दि. ३०-४-२००२ पासून अंमलात आली आहे. आणि वगळलेल्या भागाची विकास योजना शासन निर्णय क्र. टिपीएस-२५००-२३७८-प्र.क्र.७२-२००१-नवि-९, दि. १६-८-२००६ अन्वये मंजूर झालेली असून ती दि. ३०-०९-२००६ पासून अंमलात आली आहे. (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधले आहे) ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेत, मौजे देसाईगंज येथील नझुल खसरा क्र. २४ मधील क्षेत्र १.०० हेक्टर सार्वजनिक/निमसार्वजनिक वापर आणि आरक्षण क्र. ३१ रिक्रिएशन ग्राउंड क्षेत्र ०.६१ हेक्टर या मध्ये समाविष्ट आहे. (यापुढे “उक्त जागा” असे संबोधले आहे) ;

आणि ज्याअर्थी, मुख्याधिकारी, देसाईगंज नगर परिषद, देसाईगंज यांनी नियोजन प्राधिकरण (यापुढे “उक्त नियोजन प्राधिकरण” असे संबोधले आहे) म्हणून, त्यांच्या सर्वसाधारण सभेचा ठराव क्र. ५८, दि. २५-०९-२०१७ नुसार, उक्त जागा वगळून दिक्षाभूमी (पदस्पर्श भूमी) यासाठी नामनिर्देशित करण्याचे ठरवून, त्याअनुषंगाने, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ चे उप-कलम (१) मध्ये नमूद वैधानिक कार्यवाही पूर्ण करून फेरबदल प्रस्तावास (यापुढे “प्रस्तावित फेरबदल” असे संबोधले आहे) सर्वसाधारण सभेत निर्णयाचा ठराव क्र. ७६, दि. १७-०१-२०१८ रोजी मान्य करून घेवून असा प्रस्ताव अंतिम मंजूरीसाठी शासनास सादर केलेला आहे ;

आणि ज्याअर्थी, आवश्यक त्या चौकशीनंतर व संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचा सल्ला घेतल्यानंतर प्रस्तावित फेरबदल मान्य करावा, असे राज्य शासनाचे मत झाले आहे.

त्याअर्थी, आता, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ चे उप-कलम (२) अन्वये व त्या अनुषंगाने असलेल्या इतर अधिकारांचा वापर करून उक्त विकास योजनेतील प्रस्तावित फेरबदलास शासन पुढीलप्रमाणे मान्यता देत आहे आणि त्यासाठी उपरोल्लिखित दि. ०८-०३-२००२ ची विकास योजना मंजूरीची अधिसूचना सुधारित करण्यात येत आहे.

“उक्त विकास योजना मंजूरीच्या दि. ०८-०३-२००२ च्या अधिसूचनेच्या फेरबदल सूचितील शेवटच्या नोंदीनंतर पुढील नव्या नोंदीचा समावेश करण्यात येत आहे” —

नोंद

“मौजे देसाईगंज येथील नझुल खसरा क्र. २४ मधील सार्वजनिक/निमसार्वजनिक वापराचे १.०० हेक्टर क्षेत्र आणि आरक्षण क्र. ३१ रिक्रिएशन ग्राउंडचे ०.६१ हेक्टर क्षेत्र असे मिळून एकूण १.६१ हेक्टर क्षेत्र जागा आरक्षण/वापर विभागातून वगळून नकाशात दर्शविल्यानुसार दिक्षाभूमी (पदस्पर्श भूमी) म्हणून नामनिर्देशित करण्यात येत आहे.”

उक्त मंजूर फेरबदल दर्शविणारी प्रस्तुत अधिसूचना/भाग नकाशा प्राधिकृत अधिकारी, मुख्याधिकारी, देसाईगंज नगर परिषद, देसाईगंज यांच्या कार्यालयात, नागरिकांच्या अवलोकनार्थ एक महिन्याच्या कालावधीसाठी ठेवण्यात येत आहे.

सदर अधिसूचना शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर देखील उपलब्ध आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

रा. शा. चौहान,
कक्ष अधिकारी.

भाग १-अ (असा.) (ना. वि. पु.) म. शा. रा., अ. क्र. १९३.

URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, Dated 13th August, 2018.

MAHARASHTRA REGIONAL AND TOWN PLANNING ACT, 1966.

No. TPS-2718-458-CR-187-UD-9-2018.—

Whereas, Revised Development Plan of Desaiganj City has been partly sanctioned by the Government *vide* Urban Development Department's Notification No. TPS-2500-2378-C.R.72-2012-UD-9, Dated 08-03-2002 and has come into force with effect from the 30-04-2002 and Excluded part of Development Plan has been sanctioned by the Government *vide* Urban Development Department's Notification No. TPS-2500-2378-C.R.72-2001-UD-9, Dated 16-08-2006 (hereinafter referred to as "the said Development Plan") under Section 31(1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (Mah. XXXVII of 1966) (hereinafter referred to as "the said Act") ;

And whereas, in the said Development Plan, land bearing Nazul Khasara No. 24 area admeasuring 1.00 Hectare is included on Public and Semi-Public Zone and area admeasuring 0.61 Hectare is reserved as Site No. 31 Recreation Ground of Mauze Desaiganj (hereinafter referred to as "the said Land") ;

And whereas, the Desaiganj Municipal Council (hereinafter referred to as "the said Planning Authority") *vide* its General Body Resolution No. 58, dated 25-09-2017 has resolved to delete the said Land and designate it as Diksha Bhumi (Padspars Bhumi) and accordingly passed final Resolution No. 76, dated 17-01-2018 and after following the procedure laid down under the said Act and submitted to the Government for its sanction, a modification proposal as per the provisions of sub-section (1) of Section 37 of the said Act (hereinafter referred to as "the Proposed Modification") ;

And whereas, after making necessary enquiries and consulting the Director of Town Planning, Maharashtra State, Pune, the Government is of opinion that the Proposed Modification should be sanctioned.

Now, therefore, in exercise of the powers conferred on it under sub-section(2) of Section 37 of the said Act, the Government hereby, sanctions the Proposed Modification and for that purpose amends the aforesaid Notification dated the 08-03-2002 as follows ;

" In the Schedule of Modifications appended to the Notification dated 08-03-2002 sanctioning the said Development Plan, the following new entry shall be added after the last entry ".—

ENTRY

" The land at Mouje Desaiganj bearing Nazul Khasara No. 24 area admeasuring 1.00 Hectare shown as Public and semi-Public Zone and Site No. 31 Recreation Ground, admeasuring 0.61 Hectare total admeasuring 1.61 Hectare is deleted from the said reservation/zoning and designated as Diksha Bhumi (Padspars Bhumi) as shown on the Plan."

A copy of the Notification, along with the part plan showing the aforesaid sanctioned modification, shall be available for inspection of the general public, in the office of the Desaiganj Municipal Council, Desaiganj City during office hours on all working days for a period of one month.

This Notification shall also be available on the Government web site www.maharashtra.gov.in

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

R. S. CHOUHAN,
Section Officer.

५६

बुधवार, सप्टेंबर १२, २०१८/भाद्रपद २१, शके १९४०

भाग १-अ (असा.)(ना. वि. पु.) म.शा.रा., अ. क्र. १९४.

नगर विकास विभाग

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, दिनांक १० सप्टेंबर, २०१८

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६.—

क्र. टीपीएस-२४१७-६९५-प्र.क्र.२४-नवि-९-२०१८.—

ज्याअर्थी, नागपूर शहराची विकास योजना महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ (१९६६ चा महा. ३७ वा) (यापुढे “उक्त अधिनियम” असे संबोधले आहे) चे कलम ३१ (१) अन्वये शासन, नगर विकास विभाग अधिसूचना क्र. टीपीएस-२४९६-२६४३-सी.आर. ३००(ए)-नवि-९, दि. ७ जानेवारी, २००० व अधिसूचना क्र. टीपीएस-२४००-१६२८-प्र.क्र.२००-२०००-नवि-९, दि. १० सप्टेंबर, २००१ मंजूर झाली असून ती अनुक्रमे दि. १ मार्च, २००० व दि. २१ सप्टेंबर, २००१ पासून अंमलात आलेली आहे. तसेच शासन अधिसूचना क्र. टीपीएस-२४०१-८५५-प्र.क्र. ७६-नवि-९, दि. २७ फेब्रुवारी, २००२ अन्वये नागपूर सुधार प्रन्यासद्वारे पुर्ण करण्यात येत असलेल्या सात सुधार योजनांसाठी “नियोजन प्राधिकरण” म्हणून नागपूर सुधार प्रन्यासची घोषणा करण्यात आली आहे. (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेत, मौजा इंदोरा येथील खसरा क्र. २९, ३०, ३१/१-२-३, ३२/४ आणि ३३ क्षेत्र १८६४४.१० चौ. मी. या जागा मॅटर्निटि होम, डिस्पेन्सरी, प्राथमिक शाळा व माध्यमिक शाळा यासाठी नामनिर्देशित आहेत. (यापुढे “उक्त जागा” असे संबोधले आहे);

आणि ज्याअर्थी, नागपूर महानगरपालिका, नागपूर यांना नियोजन प्राधिकरण (यापुढे “उक्त नियोजन प्राधिकरण” असे संबोधले आहे) म्हणून त्यांच्या सर्वसाधारण सभेचा ठराव क्र. ५४, दि. २०-०६-२०१७ नुसार, उक्त जागा वगळून सार्वजनिक निमसार्वजनिक वापरांतर्गत समाजभवन वापराकरीता नामनिर्देशित करण्याचे ठरवून, त्या अनुषंगाने, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ चे उप कलम (१) मध्ये नमूद वैधानिक कार्यवाही पूर्ण करून फेरबदल प्रस्तावास मंजुरीसाठी शासनास सादर केलेला आहे (यापुढे “प्रस्तावित फेरबदल” असे संबोधले आहे);

आणि ज्याअर्थी, आवश्यक त्या चौकशीनंतर व संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचा सल्ला घेतल्यानंतर उक्त फेरबदल प्रस्ताव मान्य करावा, असे राज्य शासनाचे मत झाले आहे;

त्याअर्थी, आता, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ चे उप-कलम (२) अन्वये व त्या अनुषंगाने असलेल्या इतर अधिकारांचा वापर करून उक्त विकास योजनेतील, प्रस्तावित फेरबदलास शासन पुढीलप्रमाणे मान्यता देत आहे आणि त्यासाठी उपरोल्लिखित दि. ०७ जानेवारी, २००० ची विकास योजना मंजुरीची अधिसूचना सुधारीत करण्यात येत आहे”.

“उक्त विकास योजना” मंजुरीच्या दि. ०७ जानेवारी, २००० च्या अधिसूचनेच्या फेरबदल सूचीतील शेवटच्या नोंदीनंतर पुढील नव्या नोंदीचा समावेश करण्यात येत आहे”.

नोंद

मौजा इंदोरा येथील खसरा क्र. २९, ३०, ३१/१-२-३, ३२/४ आणि ३३ क्षेत्र १८६४४.१० चौ. मी. मॅटर्निटि होम, डिस्पेन्सरी, प्राथमिक शाळा व माध्यमिक शाळेकरीता नामनिर्देशित जागा वगळून नकाशात दर्शविल्यानुसार समाजभवन वापराकरीता नामनिर्देशित करण्यात येत आहे.

उक्त मंजूर फेरबदल दर्शविणारी प्रस्तुत अधिसूचना व भाग नकाशा आयुक्त, नागपूर महानगरपालिका, नागपूर यांच्या कार्यालयात, नागरीकांच्या अवलोकनार्थ एक महिन्याच्या कालावधीसाठी ठेवण्यात येत आहे.

सदर अधिसूचना शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर देखील उपलब्ध राहील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने

रा. शा. चौहान,
कक्ष अधिकारी.

भाग १-अ (असा.) (ना.वि.पु.), म.शा.रा., अ. क्र. १९५.

URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai —400 032, Dated the 10th September, 2018.

MAHARASHTRA REGIONAL AND TOWN PLANNING ACT, 1966.—

No T.P.S.-2417-695-CR-24-UD-9-2018.—

Whereas, Revised Development Plan of Nagpur has been sanctioned by the Government *vide* Urban Development Department's Notification No. TPS-2496-2643-CR-300(A)-97-UD-9, Dated the 7th January, 2000 and 2nd Notification No. TPS-2400-1628-CR-200-2000-UD-9, Dated the 10th September, 2001 & has come into force with effect from the 1st March, 2000 & 21st September, 2001 respectively. Also Nagpur Improvement Trust has been declared as "Planning Authority" for the 7 Improvement Schemes being completed by the Nagpur Improvement Trust, *vide* Government Notification No. TPS-2401-855-CR-76-UD-9, Dated 27th February, 2002 (hereinafter referred to as 'the said Development Plan'); under-section 31 (1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (Mah. XXXVII of 1966) (hereinafter referred to as "the said Act");

And whereas, in the said Development Plan, lands bearing Khasara Nos.29, 30, 31/1-2-332/4 and 33 of Mouje Indora admeasuring about 18644.10 sq. Mt are designated for Maternity Home, Dispensary, Primary School and Secondary School (hereinafter referred to as "the said Lands");

And whereas, the Nagpur Municipal Corporation, Nagpur being the Planning Authority (hereinafter referred to as 'the said Planning Authority'), *vide* its General Body Resolution No. 54, Dated the 20th June 2017 has resolved, to delete said lands and include in Public/Semi Public use designated for Community Center and accordingly submitted a modification proposal to the Government, for its sanction, as per the provisions of sub-section (1) of Section 37 of the said Act, (hereinafter referred to as "the Proposed Modification.");

And whereas, after making necessary enquiries and consulting the Director of Town Planning, Maharashtra State, Pune, the Government is of the opinion that the proposed Modification should be sanctioned ;

Now, therefore, in exercise of the powers conferred on it under sub-section (2) of Section 37 of the said Act, the Government hereby, sanctions the Proposed Modification and for that purpose amends the aforesaid Notification Dated 7th January, 2000 as follows ;

"In the Schedule of Modifications appended to the Notification dated 7th January, 2000 sanctioning the said Development Plan, the following new entry shall be added after the last entry".—

ENTRY

"The land bearing Khasara Nos.29, 30, 31/1-2-3,32/4 and 33 admeasuring about 18644.10 Sq. Mt. of Mouje Indora which are designated for Maternity Home, Dispensary, Primary School and Secondary School are deleted and designated as Community Center as shown on the Plan".—

A copy of the Notification, along with the part plan of the aforesaid sanctioned modification, shall be available for inspection of the general public, in the office of the Commissioner, Nagpur Municipal Corporation, Nagpur, during office hours on all working days for a period of one month.

This Notification shall also be available on the Govt. web site-www.maharashtra.gov.in

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

R. S. CHOUHAN,
Section Officer.

ना.-एक-अ-४ (१७८२).